

Wiślanin

TYGODNIK POLITYCZNY

STRONNICTWO NARODOWE

ORGANIZACJA NARODU POLSKIEGO

WYCHODZI W KAŻDĄ ŚRODĘ

Nr. 14

POZNAŃ DNIA 13 GRUDNIA 1935 R.

Rok I.

GD A Ń S K

Walczmy o posiadanie politycznych praw w tym mieście

Gdańsk — stare zagadnienie polityczne Polski. Istnieje od zarania jej dziejów. Iso sprawa Gdańska — to sprawa dostępu Polski do morza, jako że stary ten gród leży u ujścia rzeki, w której dorzeczu rozsiadł się naród polski.

Dlatego to losy Gdańska musiały zawsze żywo interesować kierownictwo polityki Rzeczypospolitej, zajmowano się nimi w czasie niewoli, stały się one dominującym zagadnieniem w czasie wielkiej wojny i w czasie zawierania pokoju — wszak pogląd na znaczenie Gdańska i morza dla Polski podzielił naród nasz na dwa odłamy, wyznające różne „orientacje” w pierwszym dziesiątku lat wieku XX i w r. 1914.

Z powyższego wynika, że sprawa Gdańska to nie jest taka sobie sprawa, jedna z wielu. To jest sprawa polska istotna, zasadnicza, należąca do kategorii tych, co do których nie może być żadnego kompromisu.

Tak rozumieli przed wojną i w czasie wojny znaczenie Gdańska ci, co stawali w obozie koalicji przeciw Niemcom. Dzięki temu ich stanowisku i zawdzięczając akcje politycznej Romana Dmowskiego, Pomorze należy do Polski, a w Gdańsku Polska posiada duże uprawnienia i korzysta z portu.

Zadania Dmowskiego szły, jak wiadomo, dalej, niż to się dało osiągnąć. Bo wskazywał on na konieczność posunięcia granicy Polski nad morzem dalej ku Zachodowi, przyłączenia Gdańska do państwa Polskiego, oddania Polsce Warmii i południowej części Prus Wschodnich, wreszcie oddzielenia Prus Wschodnich od Niemiec. Stanowisko Anglii, interwencja wolnomularstwa i żydów amerykańskich uniemożliwiły przeprowadzenie tego planu, zgodnego z geografją, historią i potrzebami Polski.

Nic się w tym zakresie nie zmieniło. I jeśli Niemcy mówią o tym, że Gdańsk, jako miasto zaludnione w większości przez Niemców, powinien należeć do Rzeszy, to Po-

lacy muszą pamiętać, że nie zmieniły się warunki geograficzne nad Bałtykiem, że istnieje tradycja polska i że interesy polskie nad morzem Bałtyckim są niezmiennie. Możemy o tym wszystkim nie mówić dopóki Niemcy nie mówią o „sprawie” gdańskiej, musielibyśmy zacząć o tym wszystkim mówić, gdyby ze strony niemieckiej wprowadzono na porządek dzienny jakieś postulaty zmian nad Bałtykiem.

Bo nie Niemcy mają tam coś do żądania, lecz raczej Polska.

W chwili obecnej chodzi o to, by nie pozwolić na dalsze pomnażanie wpływów i pozycji niemieckiej w Gdańsku.

Niemcy chcą korzystać z tego, że zbankrutowana Liga genewska rozpływa się pod naporem sił dziejowych i rzeczywistości politycznej w Europie. Chcieliby oni przyspieszyć likwidację Ligi w jej wilsonowskiej postaci i równocześnie wyzwolić Gdańsk z pod jej opieki. Warunki porozumienia z Polską mają gotowe — politycznie połączyć Gdańsk z Rzeszą, a Polskę zapew-

nić dotychczasową, a może nawet rozszerzoną pozycję gospodarczą u ujścia Wisły.

Otóż — trzeba to powiedzieć z naciskiem — ta właśnie teza jest dla Polski nie do przyjęcia.

Kto tak rozumie rolę Gdańska w dziejach Polski, jego znaczenie współczesne i jego wpływ na przyszłość państwa polskiego, jak my to rozumiemy i jak to staraliśmy się powyżej uzasadnić, ten musi twarde, uparcie stać przy zasadzie, że w Gdańsku posiada Polska nie tylko interesy gospodarcze, lecz i polityczne. Tak! Polityczne! Kto tego nie rozumie i nie uznaje, toby wzamian za zabezpieczenie interesów gospodarczych chciał się wyrzec pozycji politycznej Polski w Gdańsku, ten nie rozumie zgoła nic z zagadnienia gdańskiego. Bo naprzód bez zagwarantowania interesów politycznych Polski w Gdańsku nie można myśleć nie tylko o zabezpieczeniu naszych interesów gospodarczych, lecz — co jest jeszcze ważniejsze — o utrzymaniu Pomorza przy Polsce.

Oto dlaczego nie może być żad-

nych niedomówień, ani żadnych ogólników, gdy chodzi o Gdańsk. Trzeba jasno, wyraźnie i stanowczo mówić i pisać, że chodzi o polityczne prawa Polski w Gdańsku, a nie tylko o pewną pozycję w porcie, lub też o ludność polską Gdańsk zamieszkuje.

A te polityczne prawa Polski w Gdańsku muszą być nie tylko utrzymane w obecnym stanie, lecz rozszerzone.

Tutaj może ktoś powiedzieć: na to nigdy się nie zgodzą Niemcy! My zaś odpowiemy — zgodzą się i zgodzić się muszą, jeśli tylko polityka polska będzie śmiała i stanowcza.

Jesteśmy zwolennikami unormowania stosunków polsko - niemieckich. Lecz tylko pod pewnymi warunkami, z których nie można zrobić najmniejszego ustępstwa.

Jeśli Niemcy dali inicjatywę do unormowania stosunków z Polską, to zostali do tego zmuszeni przez konieczność. Ich ręki wyciągniętej odtrącać nie należy, lecz — co Niemcy doskonale rozumieją — mieć swoje jasne i niewzruszone warunki. Wśród nich rzeczą bodaj najważniejszą są prawa polityczne Polski w Gdańsku i w stosunku do Gdańska.

Sytuacja jest taka, że dzisiaj wystarcza stanowczość Polski i jej niewzruszona wola. Jeśli Polska powie — nie, to będą Niemcy musieli pogodzić się z tym stanowiskiem. Wiecznie jednak tak dogodna sytuacja trwać nie będzie i dlatego poza wolą Rzplitej musi stanąć siła, siła zjednoczonej duchowo Polski i siła zbrojna narodu polskiego.

Wypełnienie naszej misji dziejowej nad Bałtykiem (warunkiem tego posiadania przez Polskę praw politycznych w Gdańsku) wymaga tedy: jasnego rozumienia zagadnienia gdańskiego, stanowczej woli działania w kierunku przez myśl polityczną wskazanym, przebudowy wewnętrznej Polski i posiadania przez nią armii, mogącej się zmierzyć z armią niemiecką.

Na zachodzie Europy wre walka dwu światów. Kultura zachodnia walczy z niosącym zagładę naszej cywilizacji, wyzwającym pierwotne instynkty człowieka duchem wschodu. Na barykadach wszystkich rewolucyj staje z czerwonym sztandarem żyd, pędząc przed sobą ciemne, nieświadomione masy ludu. Pięcioramienna gwiazda i kielnia zdobią gmachy państwowe.

Jeżeli chcesz, by walka przeniosła się na polskie tereny — pozostań obojętnym.

Jeżeli pragniesz, zrzucenia z Polski czwartego zaboru — żydomasonerii, jeśli nie obcą jest Ci krew polska przelana w walce o unarodowienie Polski — spiesz w nasze szeregi!

Wstępuj do

STRONNICTWA NARODOWEGO

Prawda wychodzi na jaw

Maj. Zajązkowski stawia ciężkie zarzuty woj. kieleckiemu, p. Dziadoszowi

Przed Sądem Okręgowym w Lublinie toczyła się niebywale sensacyjna, wręcz rewelacyjna sprawa z oskarżenia prywatnego. Chodzi o sprawę z oskarżenia jednego z przywódców t. zw. zbuntowanych Piłsudczyków, maj. Zajązkowskiego, którego oskarżył b. sekretarz wojewódzki B.B.W.R. na woj. lubelskie Lis - Błoński o zniesławienie. Przedmiotem skargi Błońskiego jest ulotka wydana przez maj. Zajązkowskiego w okresie ubiegłorocznego głosowania do Sejmu, kiedy Błoński, jako wszechpoteżny w województwie sekretarz BBWR, uparł się kandydować do parlamentu i czynił rozmaite wysiłki, by kandydatura jego przeszła.

Wówczas pojawienie się ulotki maj. Zajązkowskiego, dekonspirującej Błońskiego jako agenta policji rosyjskiej i lamistrejka szkolnego, który uczniów Polaków, zorganizowanych w tajnych organizacjach polskich wskazywał palcem publicznie policji rosyjskiej, utraciło jego kandydaturę.

Ukazanie się tej ulotki w okresie głosowania do Sejmu było zresztą zbiegiem okoliczności, wywołanym koniecznością zebrania bardzo obfitego materiału dowodowego przeciw Błońskiemu przez maj. Zajązkowskiego. Akurat w tym czasie materiały dokumentarne zostały zebrane. Maj. Zajązkowski zawiadomił Błońskiego o nich, wzywając go do zaprzeczenia im i przedłożenia przeciwdowodów. Żądanie to zostało Błońskiemu przesłane listem. Jednakże nie było nań odpowiedzi. Wówczas ukazała się ulotka.

W toku procesu o tę ulotkę wybuchła bomba niezwykle grubego kalibru politycznego.

W sprawie zeznawał mianowicie pod przysięgą wojewoda kielecki, Dziadosz. Był on przesłuchiwany w drodze rekwiizycji o zeznania jego zostały na rozprawie odczytane.

O Błońskim mówią zeznania woj. Dziadosza nie dużo. Wojewoda atakuje natomiast gwałtownie maj. Zajązkowskiego, twierdząc, że podaje on się za majora, choć jest kapitanem, że został wydalony ze Związku Legionistów i że został zdyskwalifikowany honorowo przez Sąd Honorowy dla oficerów sztabowych.

Po odczytaniu zeznań wojewody Dziadosza wstaje maj. Zajązkowski i składa do protokołu sądowego następujące oświadczenie:

— „Oświadczam, że p. Dziadosz, składając odczytane tu zeznanie przysiągł fałszywie, albowiem:

1) Po ustąpieniu moim z wojska ówczesny minister spraw wojskowych, gen. Sikorski, mianował mnie majorem, ale nominacji nie przyjąłem, co można sprawdzić w aktach personalnych w M. S. Wojsk. Za majora się nie podaje i na wstępie niniejszej rozprawy sam oświadczyłem jak się sprawa szarzy przedstawia.

2) nie zostałem wydalony ze Związku Legionistów, ale sam z niego ustąpiłem w roku 1932, o-

świadczając na piśmie, że nie chcę w jednym związku przebywać z osobami takimi jak p. Dziadosz.

3) w roku 1935 p. Dziadosz poszedł do Ścieżyńskiego i załatwił z nim, że mnie — w rok po moim wystąpieniu — skreślono z listy członków.

4) wystosowałem z tego powodu b. ostre pismo i w 3 cz 3 miesiące potem zgłosili się do mnie sekundanci p. Dziadosza. Sprawa załatwiona została protokołem, który opiewa, że zastępcy p. Dziadosza zrobili do Sądu Honorowego zapis jednostronny dla zbadania honorowości swego mocodawcy i zastrzegają sobie prawo, w razie pomyślnego orzeczenia, wszcząć zawieszoną sprawę honorową ze mną na nowo.

Do roku 1935 nie miałem żadnej o tej sprawie wiadomości, i dopiero w tym roku ogłosił „Kurier Poranny“, że przez jakiś sąd honorowy zostałem zdyskwalifikowany. Ponieważ jestem oficerem w stanie spoczynku, rozprawa taka nie mogła się odbyć zaocznie, bez mojej wiedzy i udziału. Wobec tego skierowałem sprawę do marsz. Rydza-Śmigłego z prośbą o dochodzenie jaki to sąd honorowy tak postąpił (maj. Zajązkowski przedstawia pismo od marsz. Rydza - Śmigłego z zawiadomieniem, że sprawa skierowana została do M. S. Wojsk.)

Ujawnić masonerję!

Organizacje tajne są w Polsce zakazane. Władze śledzą tych, którzy organizują tajne związki, a sądy wymierzają im surowe kary. Jest jednak potężny związek tajny, który dotąd nie doczekał się ujawnienia. Jest to masoneria. Szkodliwość tego związku jest tym większa, iż służy on rozkazów łóz zagranicznych, a więc jest typową „obcą agenturą“. To też słusznie żąda się ujawnienia masonerii.

„Dzisiaj już całkowicie skrytalizowane są poglądy na zgubną dla narodu działalność grup masonskich, rządzonych z zewnątrz. A

P. Dziadosz zeznał, że nie był sądowo karany. Muszę oświadczyć, że był sądowo karany za przeinaczenie dokumentów w roku 1926 i po przewrocie majowym. Kara została mu darowana aktem łaski Pana Prezydenta. Stwierdzam również, że p. Dziadosz przeinaczył swoją ewidencje legionową“.

Jak donosi sprawozdawca narodowego „Głosu Lubelskiego“ oświadczenie to budzi powszechną sensację. Oskarżony pokazuje sądowi różne dokumenty, stanowiące dowody w sprawie p. Dziadosza, więc fotografie jego karty ewidencyjnej, odpis sporządzonego przez niego opisu służby w legionach i odpis wyciągu z archiwum historycznego, zawierający zupełnie inne dane.

Sąd tych dokumentów do akt sprawy nie załącza, uzasadniając iż nie może na tym przewodzie sądowym badać i sędzić sprawy p. Dziadosza.

Jedynym epilogiem rewelacyjnego oświadczenia o wojewodzie Dziadoszu może być wniesienie przeciw maj. Zajązkowskiemu skargi o zniesławienie, czego ten — o ile nam wiadomo — gorąco pragnie. Byłaby to druga sensacyjna sprawa Lisa-Płońskiego. Wojewoda Dziadosz zechce ją napewno wytoczyć.

przestrach stał się już znacznie mniej skutecznym środkiem działania. Zlikwidowanie oporów i ujawnienie masonerii — to więc jedyna kwestia czasu.

Nie jest bowiem do pomyślenia na dłuższą metę stan, w którym o losach i kierunkach polityki narodu decyduje obca, wręcz wroga potencja.

Masoneria musi być ujawniona. Oto hasło dnia“.

Ujawnienie masonerii nie sprawia wiele trudności. W szeregu pism podawano nazwy łóz masonskich i wymieniono cały szereg nawisk.

„Młodej Wsi“ powodzi się doskonale!

„Zielone kozule“ zamierzają ogłosić sensacyjne rewelacje

W związku z odbytym niedawno zjazdem sanacyjnej organizacji „Młoda Wieś“ agencja „Press“ donosi:

— „Znawcy stosunków wiejskich przywiązują szczególną uwagę do analizy budżetu „Centralnego Związku Młodej Wsi“. Na utrzymanie samej centrali w Warszawie wydano w roku 1935 przeszło 100 tysięcy złotych, poza tym na poszczególne województwa przeznaczono po kilkanaście tysięcy złotych, a nawet na niektóre po 40 tysięcy złotych. Sprawozdanie „Młodej Wsi“ nie wyszczególnia jednakże wszystkich województw, a pomija całkiem powiaty, gdzie wydatki również muszą być dokonywane, chociażby na utrzymanie po 2 inżynierów na powiat.

Znaczne sumy pochłania utrzy-

mywanie przez „Młodą Wieś“ t. zw. uniwersytetów ludowych. Na jeden uniwersytet w Głuchowie pod Skierniewicami wydobyło 60 tysięcy złotych. „Centralny Związek Młodej Wsi“ opanował ostatnio t. zw. centralny komitet do spraw młodzieży wiejskiej używa jego aparatu do swoich celów“.

Budżetem „Młodej Wsi“ interesuje się szczególnie konkurencyjny Związek Młodzieży Ludowej („Zielone kozule“), na którego czele stoi dr. Polakiewicz.

„Press“ tak kończy swoje uwagi:

„Jak słyhać, organizacja „zielonych koszul“ zamierza ujawnić źródła olbrzymich subwencji „Młodej Wsi“. Ogromna większość tych subwencji płynie z pieniędzy podatkowych.“

Za kratą

Kol. kol. Melchior i Grzegorz Wnorowscy, Rząca i Gąsowski, aresztowani po marszu na Kobylniki w dniu pamiętnych wyborów 8 września ub. r. do Sejmu.

Kol. kol. Napoleon Siemaszko, Zwierrzewicz i Ogórek skazani wyrokiem Sądu Okr. w Łodzi w dniu 6 kwietnia 1936 r. każdy na 4 lata więzienia.

Kol. Adam Doboszyński wraz z 41 kolegami aresztowany dnia 30 czerwca 1936 r. po Myślenicach.

Kol. kol. Luba, Jaworowski, Rutkowski, Strzałka, Klimaszewski, Sledziewski i Swalina, aresztowani w związku z zajściami przeciwżydowskimi w Zambrowie.

Kol. Roman Sobczak, aresztowany w Kole dnia 21 września br.

Kol. kol. Jan Koper i Kazimierz Perliński, aresztowani w nocy na 7 października 1936 r. w Radomsku za zajście z żydem.

Kol. Sędziak Władysław oraz jego 88 letni ojciec Sędziak Walenty, Mozalewski Antoni, Cypliński Zygmunt, Lyczko Roman, Skrodzki Stefan, Hincingerowa Czesława, Fularski Ciesielski i Terakowski z Sosnowca, oraz z Dąbrowy Górniczej kol. Tadeusz Sobolewski, członek Zarządu Okr. S. N. w Zagłębiu, aresztowani 9 października 1936 r. z nieznanego powodu.

Kol. Zbigniew Witkowski, kierownik Koła S. N. Poznań - Rataje, osadzony w dniu 6 listopada 1936 r. w więzieniu przy ul. Młyńskiej, celem odbycia miesięcznej kary.

Rozprawa Siemaszki

Rozprawa aplikanta Siemaszki przed Sądem Najwyższym o t. zw. zamachy bombowe w Łodzi została wyznaczona na 28 stycznia.

Walka z komunizmem w Finlandii

Policja fińska przeprowadziła ostatnio szereg rewizyj i aresztowań wśród komunistów.

Zatrzymano m. in. oficera armii sowieckiej narodowości fińskiej Lappolainena. Przebywając od sierpnia br. w Finlandii, zajmował się szpiegostwem i dotarł do fabryki broni w Tammerforsie. Szpieg sowiecki miał do pomocy radiooperatora, który za pośrednictwem krótkofalowej stacji nadawczej powiadamiał swe władze o wynikach pracy.

Równocześnie, jak donoszą z Keravo, zaarrestowano tam 10 komunistów, wśród których znajduje się kilku inspektorów jacejek komunistycznych. Inspektorzy ci przeszli specjalne przeszkolenie organizacyjne w Leningradzie.

Bartel broni żydów

W czasie wykładu b. premiera prof. Bartla na politechnice lwowskiej, studenci narodowcy starali się przesadzić żydów na ławki. Prof. Bartel natychmiast przerwał wykład i oświadczył studentom, że jeśli będą na jego wykładach jakiegokolwiek próby przesadzania żydów, to wykłady przerwie. Po tym oświadczeniu prof. Bartel opuścił salę wykładową.

Walczymy z żydo-komuną!

W obronie komunistycznej Rosji

Dziś, kiedy propaganda komunizmu sięga do wszystkich dziedzin życia, — kiedy „Płomyki” i inne żydowsko - socjalizujące pisma, broszury, etc. wprost lub pośrednio starają się torować drogę bolszewizmowi przez ukazywanie dodatnich stron w ustroju Rosji współczesnej, nie od rzeczy będzie przypomnieć utwór p. M. Wankowicza p. t. „Opierzona rewolucja”, będące streszczeniem wrażeń, jakie autor odniósł ze zbiorowej 7-dniowej wycieczki w krainę Sowieców. Dziwne, że dziełko to, poza kilkoma artykułami, opublikowanymi w prasie bardziej wrażliwej na wszelkie próby szczepienia nam zarazków polityczno - społecznych, przeszło niemal bez echa i znajduje się w dalszym ciągu na półkach księgarskich, etc., szerząc zgoła fałszywą opinię o tym kraju zbrodniczych eksperymentów i znęcania się nad narodem, doprowadzanym do ostatniej nędzy materialnej i do zupełnego upadku moralnego.

„Opierzona rewolucja” ma oznaczać, że przewrót rosyjski zakończył już swój okres fermentu, czy niemowlęstwa. — że „opierzył się”, a więc wszedł na normalną drogę rozwoju. P. Wańkiewicz w ciągu kilku dni i to w zbiorowej wycieczce, ma złudzenie, że „prowadził nieskończoną ilość rozmów”, — że spotykał najrozmaitszych ludzi, od których dowiedział się istotnej prawdy niesłychanie daleko odbiegającej od tego wszystkiego, co całe masy ludzi lata całe w Rosji pozostający, o niej napisali. Przeciwnie: opinie p. W-cza zbliżają się bardzo i niema dosłownie pokrywają z tem, co dzisiejsi kierownicy komuny rosyjskiej chcieliby wmówić całemu światu, przedstawiając ustrój bolszewicki, jako raj na ziemi! Te zaś, minimalne zresztą skazy, jakie autor dostrzega w ustroju komunistycznym, uwypuklają bodaj bardziej jeszcze dobre, a nawet znakomite strony tak samo w gospo-

darczym, jak społecznym, oświatowym etc., kierunku.

Wszyscy wiemy z tysiącznych sprawozdań ludzi bezwzględnie wiarogodnych o krocjach dzieci bezdomnych, włoścacych się bandami, kradnących, mordujących i rabujących kogo się da. O tem, jak również o niesłychanym braku szkółek, o zdziczeniu tych mas wiemy zresztą z głosów i sprawozdań samej bolszewickiej prasy. Pan Wańkiewicz natomiast widzi, robi zdjęcia fotograficzne z jakiejś specjalnie dla turystów zorganizowanej szkoły, gdzie dzieci czysto ubrane, z zaokrąglonymi buziąmi i wesołymi minami sprawiają wrażenie dobrobytu, zadowolenia, zapachu do wiedzy i t. p.! Z pewnym, jakby rozkiwaniem wspomina o „ściennych gazetach szkolnych”, które, jak wiadomo, są objawem najdalej idącej anarchii i rozbewstwienia młodzieży.

Autor tego panegiriku spotyka robotnika z elektrowni, który dokładniej jest obznajmiony z cyframi, dotyczącymi elektryfikacji w całej Europie, Ameryce etc, aniżeli najbardziej wykształcony inżynier specjalista. Kolporterka gazet udziela p. Wańkiewiczowi „życiowych” wskazówek co do artykułów. W dziedzinie gospodarczej, w przemyśle i w całym wogóle ustroju tego raju bolszewickiego autor widzi tyle stron dodatnich, tyle zwycięstw w porównaniu z prze-

szłością i wszystko to zbadał w ciągu kilku dni i tylko w samej Moskwie, że trzeźwo na rzeczy patrzący czytelnik ze zdumieniem zadaje sobie pytanie, co to wszystko znaczy? Czyżby p. Wańkiewicz był istotnie tak dziecięco naiwnym, że brał za dobrą monetę to wszystko, co mu sprytna agitacja bolszewickich władz podsuwała? Czyżby uwierzył, że ta szkoła, którą zwiedzał była przeciętnym typem dzisiejszej szkoły sowieckiej? Że ów robotnik z elektrowni, ówa kolporterka gazet, to nie byli podsuwani wycieczkowiczom agencji w celu dania im złudzenia, że wchodzą w kontakt z „ludem”?

Kto zna Rosję, — kto zetknął się z bolszewizmem i z jego metodami, dla niego cała sprawa jest najzupełniej jasną. Tych jednak, którzy nie mieli sposobności poznać tej bezdnie przewrotności, oszustwa, perfidii, etc., które doprowadziły wszystkie ludy, podległe czerwonym katom do ostatecznej nędzy i upodlenia, — na tych ludzi podobne brednie, jak „Opierzona rewolucja” mogą podziałać tylko bardzo ujemnie i stanowią najlepszy podkład do dalszej propagandy komunizmu. Książka omawiana o tyle tylko może być mniej szkodliwą, że autor zanadto już naiwnie usiłuje wmówić swoje majaczenia czytelnikowi i ten ostatni uwierzyć w to może jedynie tylko, jeśli sam jest bardzo ograniczonym..

Wł. Dw.

Współdziałanie komunistów z PPS-em

Socjaliści okazują zawsze żywe niezadowolenie, jeżeli mówi się o ich współpracy z komunistami. Jak przedstawia się ta sprawa, pomimo ich zaprzeczeń, w rzeczywistości, wykazał najlepiej fakt, który miał przed kilku dniami miejsce w Zgierzku.

Na terenie Rady Miejskiej w

Zgierzu w klubie radzieckim PPS. nastąpił rozłam. Trzech członków klubu: Pawlicki, Potkański i Role wystąpili z tegoż motywując swój krok niemożnością współpracy z komunistami, którzy podczas ostatnich wyborów w Zgierzku na socjalistycznych listach przeszli do Rady Miejskiej.

Głosy... i echa

P. starosta uruchamia fabrykę

Skarbiec pomysłów etatystycznych jest niewyczerpany, zwłaszcza, że koszty tych pomysłów — ciżwa — koniec końców podatnik. Nie wszystkie jednak nadają się tak świetnie, jako temat do humorystycznej noweli, jak poniższa historia, podana przez tygodnik „Podbielięta”.

„W pewnym wielkopolskim starostwie granicznym, starosta NN. zapragnął powiat swój uprzemysłowić. Postanowił więc uruchomić z funduszu dyspozycyjnych starostwa fabrykę drewnianej siatki plecionej do kapeluszy.

W tym celu wysłał krowną do Czechosławieji na specjalne studnia zapoznać się z produkcją tego artykułu oraz zakupił maszyny, potrzebne do wytwarzania plecionki. Fabrykę uruchomiono.

Pierwsza partia towaru okazała się złą, gdyż drzewo olchowe wielkopolskie było do tej produkcji nieodpowiednie. Wówczas sprowadzono większe partie okry z Polesia. Produkt z drzewa poleskiego okazał się znakomity. Wyprodukowano parę tysięcy beli siatki do kapeluszy. Wtedy p. starosta zabrawszy próbki, udał się do Łodzi, celem zorganizowania sprzedaży swego doskonałego towaru i ku swemu wielkiemu zdziwieniu dowiedział się od wytwórców kapeluszy, że... moda na kapelusze robione na siatce drewnianej od kilku zaledwie lat, minęła. Towar świetny, to prawda — ale nieaktualny”.

P. starosta ma czas i ma pieniądze. Ma czas, więc bawi się w fabrykanta podróżującego. A co ważniejsze, ma pieniądze i fundusz dyspozycyjny. Temu staroście należy się bezgraniczna wdzięczność obywateli. W małym bowiem zakresie starostwa — wedle stawu grobla — przyczynia się ona do kompromitacji poczynań etatystycznych.

Sprawa robotnicza, a Obóz Narodowy.

12) (Ciąg dalszy.)

Już dziś program narodowy wielany jest w czyn, żydów wypieramy z miast, a polskiemu robotnikowi dajemy pracę!

Są ludzie, którzy sądzą, że nie uda się usunąć żydów z handlu i wogóle z wszelkich przedsiębiorstw. Zadał temu kłam obóz narodowy, który, by zapewnić bezrobotnym pracę podjął walkę z żydami. Podjął ją i prowadzi w niezwykle ciężkich warunkach. Po stronie żydów przeciwni obozowi narodowemu walczącego i miejsce dla polskiego robotnika i chłopca stanęły w zwanym szeregu „sanacja”, gdy i polskie rekiny kapitalistyczne oraz patentowani „obroncy” robotnika — socjały!!!

Wszyscy oni, jak posłuszne psy żydowskie postanowili zgnieść ruch narodowy, nie dopuścić robotnika polskiego do handlu, bo handel, praca najłatwiejsza należy się wyłącznie narodowi wybranemu, żydom, a Polak stworzony jest dusznej fabryki i łopaty.

Wielka część jednakże Polaków zrozumiała walkę obozu narodowego i przejrzała zamiary żydów, nie dała się nawet odstraszyć szykanami „sanacyjnymi”, wielka część Polaków poparła już walkę narodową. Zaczyna się wielki ruch wypierania żydów z handlu i rzemiosła.

Miejsca ich zajmuje bezrobotny chłop, albo robotnik.

W ten sposób już dzisiaj dzięki Stronnictwa Narodowemu około 10 tysięcy bezrobotnych otrzymało chleb. Stali się wolnymi, obóz narodowy niesie bowiem obok pracy wolność polskiemu robotnikowi. Ich zarobek nie zależy już od humoru fabrykanta żydowskiego. Pomyślcie tylko, co by to było gdyby Stronnictwu Narodowemu nie przeszkadzano, gdyby obóz narodowy doszedł do władzy, w ciągu roku nie byłoby w Polsce bezrobotnych! Żydy bowiem musiałyby pójść, a miejsce ich zająłby bezrobotny Polak. Byłoby od razu 900 tysięcy miejsc wolnych, 900 tysięcy bezrobotnych Polaków znalazłoby pracę. Czyż nie warto pomóc Stronnictwu Narodowemu w walce o zwycięstwo?!!

ROBOTNIK W POLSCE NARODOWEJ.

Stronnictwo Narodowe nie skończy w porządkowaniu stosunków w Polsce na wypędzeniu żydów i niesie ze sobą olbrzymie zmiany. Podstawą, na której będzie regulowany stosunek między Polakami, to dobro całego narodu! Wobec tego, że bezrobocie jest dla narodu szkodliwe, dlatego obóz narodowy usunie bezrobocie na trwałe. Ma on na to odpowiednie sposoby. Po wypędzeniu żydów zostaną uregulowane i inne stosunki. A rzeczy, które należy uregulować naprawdę w Polsce, jest dużo.

NIE MA WALKI KLAS!

Socjały twierdzą, że Polacy muszą się zwalczać między sobą. Tak im nakazali żydy. Żydy bowiem na tym porządnie zarabiają! Narodowcy powiadają, że w Polsce narodowej nie będzie walki klas, bo w Polsce narodowej wo-

góle nie będzie klas. Polak narodowiec rozróżnia tylko zawody. Jest więc zawód robotnika fabrycznego, jest zawód służącej, jest zawód urzędnika państwowego, jest zawód lekarza, jest zawód profesora a nie ma klasy takiej czy owakiej, bo to wymysł żydów dla socjalistów. Nie ma też żadnych dla narodowca niższych klas, nie ma żadnych lepszych klas. Wszystkie klasy, które wymyślili żydy są dla narodowca równo wartościowe. Jeżeli więc robotnik wykonuje dobrze swoją pracę, to spełnia on wielką i ważną rzecz dla narodu jego pracę narodowiec ceni równie dobrze, jak i pracę inżyniera. Narodowiec ceni tylko pracę i tylko taki cz. niek będzie miał miejsce w Polsce narodowej, który będzie pracował. W Polsce narodowej ka. al za nikogo pracować nie będzie!

Polak narodowiec uważa każdego Polaka za swojego brata, obojętnie, czy on pracuje jako robotnik czy inżynier.

W Polsce narodowej wreszcie nie będzie dla tego walki klas, bo nie będzie wyzysku.

Każdy robotnik za słuszną swą pracę musi otrzymać słuszne wynagrodzenie. Wszelkie próby, podjęte przez kapitalistów nastrojonych klasowo, wyzysku robotnika będą traktowane jako chęć wywołania walki klasowej i będą surowo przez państwo narodowe karane, aż do odebrania fabryki! Wiemy bowiem dobrze, że do powstania walk klasowych zużytych później przez żydów, przyczynili się niesumieni fabrykanci, którzy robotnika uważali za niewolnika niemal! Oni to swą krwiożerczością zaczęli w sposób niesłychany wyzyskiwać robotnika. Tego w państwie narodowym nie będzie.

(C. d. n.)

Wstępuj do Stronnictwa Narodowego!

Prawda o komunie

Jeszcze nie wyschły kałuże krwi po rewolucji bolszewickiej, a już ruszyła sfora komunistyczna w świat, by w czerwonych płomieniach międzynarodowej żydowskiej rewolucji spalić narody, oparte na kulturze rzymskiej, na religii, na Krzyżu, by świat skapać we krwi, niewinnie wymordować ludzi. Na sztandarze swoim wypisali hasło:

Przez nienawiść, kłamstwo, mordy, krew i niedolę ludu do władzy nad światem.

Słowa te wprowadzili w życie, w czasie rewolty bolszewickiej w Rosji. W pierwszym roku rewolucji komunistycznej, jak stwierdzono, rozstrzelano półtora miliona ludzi, bez żadnych wyroków sądowych, 28 biskupów, 1.219 księży, 600 nauczycieli, 9000 lekarzy, 54 000 oficerów, 260 000 żołnierzy, 7000 policjantów, 335 250 inteligencji, 1 mil. 932 tys. robotników, 815 000 chłopów. Oto plon nienawiści żydowskiej.

A wogóle wymordowano w Rosji i zginęło przez głodową śmierć kilkanaście milionów ludzi w tym przeważnie chłopów i robotników.

Ile spalono w Rosji domów chłopskich, izb robotniczych, fabryk, kościołów, tego nikt nie policzy.

To samo czynią obecnie komuniści w Hiszpanii. Niebo zachodniej Europy pali się krwawym płomieniem, a ziemia przynosi nam głuchy jęk mordowanych przez dzicz komunistyczną. Codziennie pisma francuskie i angielskie donoszą o masowych mordach. Jeden z dziennikarzy obliczył, że dziennie komuniści mordują 500 bezbronnych Hiszpanów - katolików. Zamordowali komuniści jednego kardynała, pięciu biskupów, setki księży, wielu oficerów, żołnierzy i setki tysięcy robotników i chłopów.

Mordują, torturują lub wsadzają do lochów więziennych tych wszystkich co nie chcą poniewierać Krzyża, a nie uznają żydowsko-bolszewickiej gwłazdy. Kościoły palą, lub zamieniają je na domy rozpusty. Zakonnice obnażają, gwałcą, a później pędzą przez miasto. Strzelają do posągów świętych, nad zmarłymi znęcają się. Wydobywają szkielety z trumien i wystawiają na widok publiczny.

Podobnie szatański plan, podboju Polski przygotowała spółka żydowsko - komunistyczna, na której pasku idzie socjalizm.

Rozpoczęła atak na całej linii. Trzeba więc by ludzie prawdziwie miłujący Polskę wystąpili do walki z tym złem.

Żydo-komunę w Polsce trzeba bezwzględnie tępić, trzeba nie tylko bronić się, ale atakować. Jesteśmy bowiem w Polsce w o tyle gorszej sytuacji, że mamy aż 12% żydostwa, które przewodzi komunie. I kiedy w norach podziemnych przygotowują żydzi rewolucję, to z sa-

lonów swych kapitaliści żydowscy finansują i kierują tą robotą.

Musi więc być czujny naród polski, by w odpowiedniej chwili zmiażdżyć atak żydo - komuny na Polskę.

Przez walkę z żydami, do zniszczenia komuny!

Ostrzegamy

Od zarządu głównego Centralnego Związku Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski otrzymaliśmy następujące oświadczenie.

„Wobec licznych zapytań wyjaśnia zarząd główny Centralnego Związku Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 19, że Centralny Związek Lokatorów nie ma nic wspólnego z osobną listą wyborczą do rady miejskiej, wysuniętą przez Związek Lokatorów i Sublokatorów“.

(pieczęć)

Oświadczenie powyższe potwierdza uwagi nasze w rubryce „Z chwili“ o tajemniczym charakterze listy kandydatów do poznańskiej rady miejskiej t. zw. Związku Loka-

torów i Sublokatorów.

Za listą tą ukrywają się elementy komunistyczne. Raz jeszcze wzywamy czytelników, by na ten fakt otwierali oczy wyborcom ze swego otoczenia, ażeby wszyscy, znając prawdę, odwrócili się do tej zakapturnej roboty komunistycznej, podobnie, jak od czerwonej listy Polskiej Partii Socjalistycznej, a głosowali wyłącznie na narodową i katolicką listę Stronnictwa Narodowego.

Największym sprzymierzeńcem komunizmu jest bierność Polaków i brak świadomości, czym jest bolszewizm!

Odżydzanie armii...

W wyniku stanowczej i zdecydowanej postawy społeczeństwa polskiego, domagającego się od władz wojskowych zerwania wszelkich stosunków handlowych z elementem żydowskim, a nawiązaniu rokowań kupieckich z dostawcami pochodzenia polskiego, w niektórych okolicach naszego kraju zaczęto rzeczywiście przestrzegać tego postulatu, zwłaszcza, że dostawcy żydowscy okazali się po największej części oszustami i fałszerzami (np. środków spożywczych dla wojska).

Zdawało się, że sprawa odżydzania armii polskiej w dziedzinie dostaw handlowych jest na dobrej drodze. Zdawało się, że tak nam obcy i wrogi element żydowski zostanie pozbawiony możliwości robienia interesów na oszukaniu wojska, na truci polskiej żołnierzy padliną, sacharyną itp. Zdawało się, że produkt polskiego chłopca, robotnika czy przemysłowca będzie miał ułatwiony dostęp do rąk polskiego wojska.

Tak się zdawało. Jednakże rzeczywistość przekreśliła znowu te „marzenia“ Polaków. Władze wojskowe jak z żydami handlowały dotychczas, tak też handluje i dziś. A żyd — jak oszukiwał armię dawniej, tak też i w dalszym ciągu będzie ją i skarb Państwa oszukiwać, wywoźdź w pole.

Ostatnio znowu zaszedł przykry wypadek, będący najlepszym dowodem tego, jak bardzo trudno niektórym sferom wojskowym wyrwać się spod wpływów żydowskich i zaprzestać stosunków handlowych z nimi.

Oto portrety nowomianowanego marszałka Polski Śmigłego - Rydza w wydaniu zatwierdzonym przez władze wojskowe, zostały wykonane w Krakowie w Drukarni Narodowej. Drukarnia ta, mimo pięknego przymiotnika „narodowa“ jest przedsiębiorstwem niepolskim. Należy ona bowiem do żydowskiego

Zajęcie maszyny Str. Nar.

Data 5 grudnia br. do lokali Stronnictwa Narodowego w Poznaniu, przy ul. św. Marcina 65 wkroczyła grupa nieumundurowanej wraz z umundurowaną policją i zatrzymawszy wszystkich obecnych na miejscu, nie pozwalając na swobodne poruszanie się, zażądała że namocy nakazu prokuratora, wydania maszyny Koła S. N. Śródmieście.

Po blisko 2 godzinach wychodząc ze Stronnictwa Narodowego, oprócz maszyny zabrała ze sobą policja kol. Zimniewiczównę Gabr., i kol. kol. Chudzińskiego i Adamskiego.

Duże zdziwienie wywołał fakt, iż po jedną maszynę do pisania Stron. Narod., przybyło aż tylu funkcjonariuszy państwowych.

13:5

Na trzynastcie numerów „Polski Narodowej“, pięć uległo konfiskacji.

Ostatnio numer trzynasty został skonfiskowany za artykuł p. t. „Blokady“.

Rozrywki umysłowe

ZADANIE VIII. ul. Em-Zet.

Z podanych części ułożyć literę. Rozwiązania należy przesłać najpóźniej w tydzień po umieszczeniu ostatniej łamigłówki.

Pragnący wziąć udział w konkursie rozrywek umysłowych, mogą nabyć poprzednie numery „Polski Narodowej“ w Administracji pisma w Poznaniu, ul. Św. Marcin 65 m. 14.

Każdy sekretarjat S. N. powinien zaopatrzyć się w maszynę do pisania i powielacz w firmie

SKÓRA i s-ka. Poznań
Al. Marcinkowskiego 23, tel. 18-47

MEBLE
zakup sprzedaż komis zamiana
Dom Okazyjnego Kupna
wł. Ł. Janiak
POZNAŃ, Świętosłwska 10, tel 17-29
dawniej Jeznicka

STEFAN TWARDOWSKI
Stary Rynek 79 Tel. 36-04
Oddział Grodzisk
Najtańsze źródło zakupu!
Sprzęty kuchenne
Narzędzia rolnicze
Łyżwy - Role Piec
Hacela - Podkowy i t. d.

Kto szuka podarku gwiazdkowego
Niech spieszy do **Kałamajskiego**

JEDNAJ PRENUMERATORÓW „POLSCIE NARODOWEJ“

Program w sprawie żydowskiej

Skondensowany program anty-żydowski drukuje na łamach „Wielkopolanina” redakcja tego organu wsi wielkopolskiej. Program, ujęty w twarde i bezkompromisowe nakazy — który słusznie nazwano krótko, a tak wymownie: programem polskim. Oto on:

— W kraju, cierpiącym na bezrobocie i przeludnienie, cztery miliony miejsc, zajętych przez Żydów, stanowi o nędzy rdzennie ludności polskiej.

To też i rzeczywistość i życie coraz natęczywiej domagają się uwolnienia nas z pod wpływów żydowskich już obecnie.

Krew poległych ofiar w walce o Polskę narodową, chwilowe osłabienie potęgi żydostwa międzynarodowego i obawa komunizmu w kraju, jeżeli iść będziemy dalej w kierunku spełnienia żydowskiego programu polskimi rękami — wszystko to dyktuje zdrowemu rozsądkowi, że lepiej dziś, niż jutro, zacząć stopniową likwidację żydostwa.

Już dziś trzeba zakazać Żydom nabywania ziemi, prowadzenia lub dzierżawienia gospodarstw rolnych, będącą zaś w ich rękach ziemię przekazać na cele reformy rolnej.

Handel żywym towarem winien być w Polsce karany śmiercią, a lichwa najcięższym więzieniem! Żyd musi mieć wzbronione otrzymywanie, posiadanie, czy podnajmowanie wszelkiego rodzaju koncesji państwowych: sól, spirytus, tytuł, loteria muszą dać życie tylko Polakom.

Żyd nie może być dostawcą do wojska i urzędów państwowych, i nie może prowadzić żadnych zakładów przemysłowych, związanych z zadaniami obrony państwa.

Żydzi wreszcie własne powinni mieć szkoły, a uczęszczanie żydów do szkół polskich winno być zakazane, boć tu właśnie największe mają pole do rozlewania jadu zepsucia i demoralizacji. Osobny powinien być żydowski uniwersytet, w którym Żydzi byłiby profesorami i studentami.

Żydzi ponadto winni być wysiedleni przymusowo z pasa granicznego, gdyż jak doświadczenie uczy, są zazwyczaj najlepszym oparciem dla obcego szpiegostwa.

Ubój rytualny, bydlą winien być całkowicie taki, jak domagała się tego posłanka na Sejm, Prystorowa.

Zupełne odosobnienie Żydów i wyżej rzucone hasła są tym **minimalnym** programem, którego domagają się w sprawie żydowskiej miliony niezależnych od Żydów Polaków — już dziś.

Na jutro zaś domagamy się wespół z całą Polską opuszczenia przez Żydów naszego kraju. Chwilowe, nazbyt długie korzystanie z gościny musi się wreszcie skończyć.

Siewcy komunizmu w Anglii Angielscy żydzi warci tyle samo co polscy!

Niedawno w Londynie miały miejsce zajścia uliczne, wywołane przez komunistów, którzy chcieli przeszkodzić pochodowi faszystów angielskich pod wodzą Mosleya. W tym celu zablokowali oni ulice, budując barykady.

Policja usiłując rozproszyć komunistów, została przez nich zaatakowana, przy czym 37 policjantów odniosło lżejsze lub cięższe rany. Po tych zajściach prasa żydowska rozpisywała się, jak to robotnicy angielscy bohatercko sobie poczynali, aby nie dopuścić do „faszystowskiej prowokacji na ulicach Londynu.

Tymczasem co się okazało!

Obecnie jedno z pism angielskich ogłasza nazwiska aresztowanych napastników, którzy stawiali czynny opór policji.

Oto one:

Hyman Tannerbaum, Jack Szuk-

man, Mojsze Ben Aron, Harry Bra-
witz, Sidney Kramer, Jack Feld-
man, Ruwen Wicker, Harry Dorf-
man, Wolf Franks, Lionel Chersin,
Sidney Goldstein, Morris Goldstein,
Jack Rajchman (czyżby kuzyn b.
ministra?), Harry Jakobs, Aron Rot
zweig, Benjamin Burgesz, Izrael Be-
ców, Alfred Lipman, Hyman Kersch,
Sally Sass, Józef Joselewicz, Filip
Goldberg, Bennet Benjamin, Kiwa
Izbicki, Izrael Spielberg, Alfred Kof-
kin itd.

Rzeczywiście, jak widać z naz-
wisk, sami... Anglicy. Tacy „Ang-
licy” w chałatach z zakrzywionymi
nosami są wszędzie krzewicielami
komunizmu i socjalizmu. Mogli-
my się przekonać o tym i u nas po
panach Aleksandrach Feldach i Sta-
nisławach Muszkatblattach, „Po-
lakach” z warszawskich Nalewek,
lub krakowskiego Kaźmierza.

Wojska niemieckie w Hiszpanii

W Sewilli mówią, że niemieckich
żołnierzy ma przybyć 20 tysięcy.

Prasa angielska donosi, iż w Gi-
braltarze wylądowały dalsze od-
działy Niemców w Kadyksie i Se-
willi, jako posiłki dla gen. Franco.
Według informacji dziennika, o-
twarcie przyznają tam, że w naj-
bliższej przyszłości liczba posiłków
niemieckich może wzrosnąć do 20
tysięcy.

Niemcy, którzy już są w Sewilli,
z widocznym zadowoleniem odpo-
wiadają na powitania przez podno-
szenie rąk. Wszyscy zachowują się,
jak zawodowi żołnierze. Zmiana
warty przed hotelem w Sewilli,
gdzie mieści się główna kwatera
tych posiłków, odbywa się na spo-
sób niemiecki i żołnierze, jakkol-
wiek są w mundurach hiszpańskich,
maszerują pruskim krokiem z wy-
rzucaniem nóg. Kuchnie polowe ma-
ją być wyrobu niemieckiego. Eks-
perci niemieccy mają być zatrudnie-
ni przy pracach nad urządzeniem
obrony Sewilli przeciwko atakom
lądowym i powietrznym.

Zjazd S. N. w Opocznie

W rocznicę wypadków odrzy-
wolskich odbył się tu zjazd chłopów,
członków Stronnictwa Narodowego
ku czci poległych w wypadkach o-
drzywolskich. Na uroczystości przy-
było 12 tysięcy członków Stronnic-
twa Narodowego.

Po nabożeństwie w kościele pa-
rafialnym wśród ogólnego rozrzew-
nienia tłumu, a zwłaszcza osieroco-
nych żon i dzieci na pamiętnym
wzgórzu umieszczono krzyż, dowód
pamięci współbraci o tych, którzy
polegli w obronie sprawy narodo-
wej.

Dzieci wrzesińskie

W życiu jednostki, rodziny, społeczeństwa, narodu małe nieraz zdarzenia, zdarzenia codziennego życia wyrastają często do rozmiarów wydarzeń historycznych, z których możemy czerpać nauki i wysuwać wnioski na przyszłość.

Takim wydarzeniem o historycznym znaczeniu był niewątpliwie na progu 20 wieku strajk dzieci wrzesińskich. Bezwzględny system germanizacyjny zastosowany po zwycięskiej dla Prus wojnie z Francją 1870-71 roku przez Bismarcka miał za zadanie sprowadzić Polaków w zaborze pruskim do roli niewolników, pariasów i służalców pruskich. Usiłowano odciać Polaków od źródeł i ognisk własnej, bogatej kultury narodowej. Mieli oni stać się gwałtem „dobrymi Prusakami”. Nie mogło się to stać, dopóki w murach szkolnych rozbrzmiewała mowa polska, bo to przypominało dzieciom polskim piękną przeszłość narodową, ideały kultury rodzimej i utwierdzało w nich przekonanie, że jednak kultura polska jest wyższa. Wiedzieli o tem pedagodzy niemieccy a szczególnie ci pochodzenia polskiego — renegraci.

Uknuło więc plan wyrugowania ze szkół języka polskiego. Najpierw we wszystkich przedmiotach oprócz religii. Okazało się jednak, że religia katolicka uważana przez ogół

za „polską” w przeciwstawieniu do ewangelickiej jako „niemieckiej” jest wielkiej wagi czynnikiem moralnym podtrzymującym polskość dzieci. Taki stan rzeczy stał się niezwalczoną przeszkodą dla dążności germanizacyjnych. Ostatni szaniec polskości został więc z germańską metodyką zaatakowany, sprytnie i z szatańską wprost przebiegłością. Wprowadzono katechizmy w języku niemieckim, zatwierdzone przez polskie władze duchowne. Lecz i to się nie udało. Aczkolwiek od dwudziestu lat ucisk, terror, gwałty i bezprawia trwały nieprzerwanie i po oporze, nie można się było spodziewać złagodzenia systemu, to jednak w odpowiedzi przyszła Września. Czara nieprawości była już tak napełniona, że sprawa wrzesińska była prosto tą kroplą, która ją przepelniła.

I prawie cały świat zadrżał z oburzenia. System pruski okazał się we Wrześni w takiej jaskrawości, że dusza najobojętniejsza, serce najchłodniejsze, musiało zapłonąć ogniem litości i współczucia, ale zarazem i podziwu dla maltretowanego narodu. Jakiż musi być silny i nieugięty cały naród polski skoro dziatwa szkolna, nieletni chłopcy i dziewczęta wypowiedzieli wojnę na śmierć i życie systemowi germanizacyjnemu i duchowi państwo-

wości pruskiej z cesarzem Wilhelmem na czele.

A Prusacy z całą nienawiścią teutońską maltretowali dzieci wrzesińskie aż do skutku. Prysłły wszelkie złudzenia ugodowców arystokratycznych. Na przykładzie wrzesińskim człowiek najbardziej skłonny do życia w zgodzie z sąsiadem niemieckim, musiał się przekonać, że ta zgoda jest uludną mrzonką, że prusactwo nie cofnie się przed niczem w dążeniu do wytopienia ludności autochtonicznej, której zagrabiło ziemię. Wrześni było potrzeba, żeby niektórym arystokratom polskim oczy otworzyć na prawdziwe zamiary pruskie. I dziś niewątpliwie potrzeba drugiej takiej Wrześni nam, którzy zawsze jeszcze lubimy się ludzi przyjaźnią niemiecką, którzy uległością i tolerancją względem mniejszości niemieckiej tak często grzeszymy. Trzeba i dziś takiego jaskrawego faktu, — któryby nam oczy otworzył i ukazał prawdziwą rzeczywistość.

I trzeba na tem miejscu podnieść, że takich Wrześni lub przynajmniej podobnych mamy dzisiaj bez liku na ziemiach polskich pozostałych w granicach Niemiec i w „wolnym” mieście Gdańsku. Tyko że my dziś patrzymy znów na te rzeczy przez pryzmat „przyjaźni” niemieckiej, znów ludzimy się a nasi bracia pozostający pod zaborem niemieckim cierpią i znoszą katusze. W wyrażeniu Polaków w Niemczech używa się obecnie nowoczesniejszych metod, metod stokroć gor-

szych i bardziej szatańskich od bicia, bo wkraczających w dziedzinę moralną gwałcenia sumień i najświętszych uczuć narodowych. Nasi bracia pozostający pod uciskiem okupacji niemieckiej, pod obuchem nowoczesnych metod germanizacyjnych pruskiego hitlerizmu spoglądają z utęsknieniem w stronę tej co nie zginęła, spodziewając się wybawienia lub przynajmniej upomnienia się o ich los. A my co robimy?

Mamy własne państwo, własny rząd, mamy dużo środków ku temu, aby zmusić wojujący hitleryzm do zaniechania polityki wynaradawiającej i... milczymy. Łudzimy się niemiecką przyjaźnią, wierzymy w pakt o nieagresji a oni, Niemcy — jak powiedział poeta Kochanowski — „na nas pilne oko mają i co rok to się pod nas bliżej podsadzają”, bo nawet w granicach naszego państwa germanizują w wielu miejscowościach polskie dzieci a na polu ekonomicznym zdobywają placówkę po placówce i rozszerzają swój stan posiadania.

Września z martyrologią swoich dzieci i ze słynnym wozem Drzymały powinna być dla nas przykładem, że Niemcom nie należy nigdy ufać i ludzię się ich przyjaźnią. Cała nasza historia wskazuje nam to wyraźnie i powinniśmy z niej wyciągnąć nareszcie praktyczne wnioski i nauki na przyszłość a szczególnie na teraźniejszość.

K. Jaźwiecki.

